

ОҚЫҰШЫЛАРДЫҢ АҰЫЗЕКИ СӨЙЛЕҰ ХӘМ ЖАЗБА ТИЛИН РАҰАЖЛАНДЫРЫҰДА ИНТЕРАКТИВ МЕТОДЛАРДЫ ҚОЛЛАНЫҰ

Қабулова Мехрибан Толыбаевна

ТАТУ Нәкис филиалы ассистент-оқытыушысы

Резюме: *В статье акцентируется внимание на важности использования интерактивных методов в развитии устной речи и письменной речи учащихся при обучении литературе. Статья направлена на обогащение духовной культуры школьников.*

Resume: *In the state, attention is paid to the use of interactive methods and the development of oral and written language in the study of literature. Statya napravlena na obogashchenie dukhovnoy kultury shkolknikov.*

Ключевые слова: *урок, литература, развитие, обучение, методика.*

Keywords: *lesson, literature, development, teaching, methodology.*

Интерактив тәлим дегенимиз – бул искерлик түри болып улыўма билим беретугын мектеплерде актив оқытыўдың бөлек усылына айналған. Сонлықтан оқыўшыларды тәлим искерлигин, жаңа билимлерди ийелеўи хәм келешекте олардан табыслы пайдаланыўи ушын интерактив методикаларынан пайдаланып келмекте. Тәлимнің интерактив усыллары бойынша белгили методистлеринен Г.Е.Яшина, В.Д.Вакулюк, Н.В.Семенова, Т.Н.Куленко, Т.А.Андропова, О.У.Авлаев, С.Н.Жураева, С.Р.Мирзаева, Қ.А.Юсупов хәм басқалар тәрeпинен илимий методикалық пикирлер билдирилген.

Интерактив методы муғаллимнің оқыўшыларды сабақ пенен қызықтырыўға жәрдем береди, оларды актив қатнасыўға, белгили нәтийжелерге ерисиўге хәм жәмәат пенен ислесиўге қоллайлы болып табылады. Интерактив тәлим төмендегилерди аңлатады: искерликти, искерликтің нәтийжесинде муғаллим хәм оқыўшылар процессте қатнасады хәм шешимлерди излейди; байланыста теңлик, бул мүмкин болған нәтийжелерди ашық талықылаўға жәрдем береди; тәжирийбелер, дәретиўшилиқ жантасыў. Оқыў кураллары – бул муғаллим оқытыў хәм материалларды усыныў ушын пайдаланатуғын объектлер болып есапланады.

Интерактив методларды таңлаў критерясы - оқыўшылардың тәлим хәм тәрбия, раўажландырыў мәселелерин шешиўге жөнетилген жөнелис болып есапланады. Бул критеря хәр қыйлы методларды ол ямаса бул шеңбердеги ўазыйпаларды шешиў мүмкиншилиқлерин баҳалаў жолы менен енгизиледи, себеби социал тәжирийбе элементлерин өзлестириўде олардың мүмкиншилиқлери хәр түрли болып келеди. Бул программаның оқыў материалын шөлкемлестириў избе-из әмелге асырылған коммуникатив-активлик принципине тийкарланады.

Оқыўшылардың интерактивлик дәрежеси қаншелли жоқары болса, тәлим процесси хәм соншелли нәтийжели болады. Бул жерде муғаллим сабақларды

өткеріудің басқа вариантларына қарағанда көбірек активлік хәм дөретиушликке итибар қаратады. Улыума билим беретугын мектептерде оқыушылардың барлығы актив бола бермейди. Оқыушылардың еслеу дәрежеси олардың оқыу процесине тартылған искерлік түрине байланыслы. Сонлықтан муғаллим жаңа педагогикалық технологиялар, оқыу процесин шөлкемлестириудің нәтийжели формалары, оқытуу методларының актив формаларын билиуи зәрүр. Муғаллим хәр бир анық тема ямаса темаға таярлық көрсеткенде, түрли сыртқы көринислерден ямаса олардың комбинатциясынан пайдаланыуы мүмкин.

Актив оқытуу усыллары - оқыу материалын өзлестириу процессинде оқыушылардың интеллектуал хәм әмелий искерлигиниң активлиги хәм рәң-бәрәңлигин тәмийинлейтуғын усыллар системасы. Актив оқытуу усыллары оқыушыны жаңа позицияға қояды, ол пассивликти тоқтатып, оқыу процесиниң актив қатнасыушысына айланады. Актив оқытуу усылларына төмендегилер киреди: драматизация, талқылау, текст пенен ислеу, жойбар усылы, жумыс ойындары, дөретиушлик жумысы, синхронлау, машқалалы жағдайлар, инсерт, кластер.

Мектеп программасында V-IX класстарындағы сабақлықтардағы Н.Дәуқараевтың «Интернатта», И.Юсуповтың «Дала әрманлары», Ш.Сейтовтың «Көп еди кеткен тырналар», Т.Қабуловтың «Қызғаншақлар» шығармаларын интерактив усылларда қолланыуға пайдаланамыз. Көрсетилген оқыу материалы тийкарғы коммуникатив ұазыйпаларды әмелге асырыуға хызмет етеди. Мысалға айтқанда темалардың мазмуны оқыушыларды кәсиплик бағдарына сәулелендиреди, хәзирги дәуирдин актуал мәселелерин өз ишине алады қарақалпақ тили хәм әдебиятын оқытууда тәлим хәм тәрбиялық потенциалын асырыуға, руұхый раўажланған, дөретиушлик, социал актив хәм патриотлық руұхында тәрбияланған шахсты қәлиплестириуге жәрдем береді. Оқытуушы ушын қыйыншылықтар: ойын хәм үйрениу ортасындағы тең салмақлылықты сақлау; усылда оқыушылардың минези хәм турпайы қәсийетлерине бийимлестириу; жоқары дәрежедеги шөлкемлестириушлик қәбилети; жаңа усылды үйрениуге сарыпланған ұақыт; жаңа форматты енгизиу менен балалардың тынышсызлығына қарсы гүрес; бир теманы үйрениу пассив хәм актив усылларға салыстырғанда көбірек ұақыт талап етеди.

Оқытуу процесиниң нәтийжелилиги заманагөй оқытуу усыллары, алынған билим, көнликпе хәм илмий тәжрийбелерди оқыушылардың тиккелей ой өрисине әмелиятына қолланыу, ең жаңа аудиовизуал оқыу куралларынан пайдаланыу хәм де мәмлкетимиз хәм шет ел оқытуу усылларында топланған басқа усыллар менен тәмийинлеуимиз керек. Оқыу процесиниң инновциялық технологиялардан пайдаланған халда ұазыйпаларды өз ишине алады: “Бумеранг” технологиясына 9-класс ушын әдебият сабақлығында берилген шайыр Т. Қабуловтың «Ашкөзлер» ертеқ шығармасы қоллансақ болады. Ертеқте тәрбиялық әхмийети оғада күшли берилген.

“Бумеранг” технологиясы : Оқыушылардан шөлкемлескен 3-4 топарға бөлип оларға текстеге анықланған машқалаларды талқылау ушын текст бөлип бериледи. Хәр бир топар ажыратылған атамалар жәрдемінде өз текстлериниң мазмунын

тәкирарлайды. Кейин пүткил текст биргеликте тикленеди. Ертектің сюжетинде ағайинли үш жигит талап излеп кетип баратырып алтын толы ләгеннің үстинен шығады. «Алтын көрсе периште жолдан шығады» дегениндей, енди ағайинли үш жигиттің кеўлине сумлық жайлағанлығы соншелли, хәттеки ағайиншиликти де умытып, дүнья ушын бирин-бири өлтириўдиң жолларын излестиреди. Еки ағасы инисин қалаға нанға жумсап, ал келгеннен соң өлтириўди жобаластырса, иниси де сумлықты олардан да өткерип, нанның арасына уў салып әкеледи. Усылайынша бир ләген алтын ушын бир-бирин өлтириўге шекем барып жеткен туўысқанлардың хәдден тыс ашкөзлик хәрекетлери үшеўиниң де өлими менен жуўмақланады.

Шерикликте үйрениў: оқыў топары киши топарларға бөлинген. Хәр бир киши топар үйренилип атырған теманың мәлим бир тараўы бойынша қәнийгеге айланады хәм басқаларға үйретеди. Хәр бир топардың мақсети басқа топарлардағы барлық қатнасыўшылардың тема мәселелерин толық өзлестиреўлерин тәмийинлеўден ибарат.

Қадағалаў ұазыйпалары:

- Ертектің мәнисин түсиниў.
- Ертектеги сөзлердиң синонимлерин табыў.
- Ертеқ бойынша сораўлар дүзиў. Мысалы:

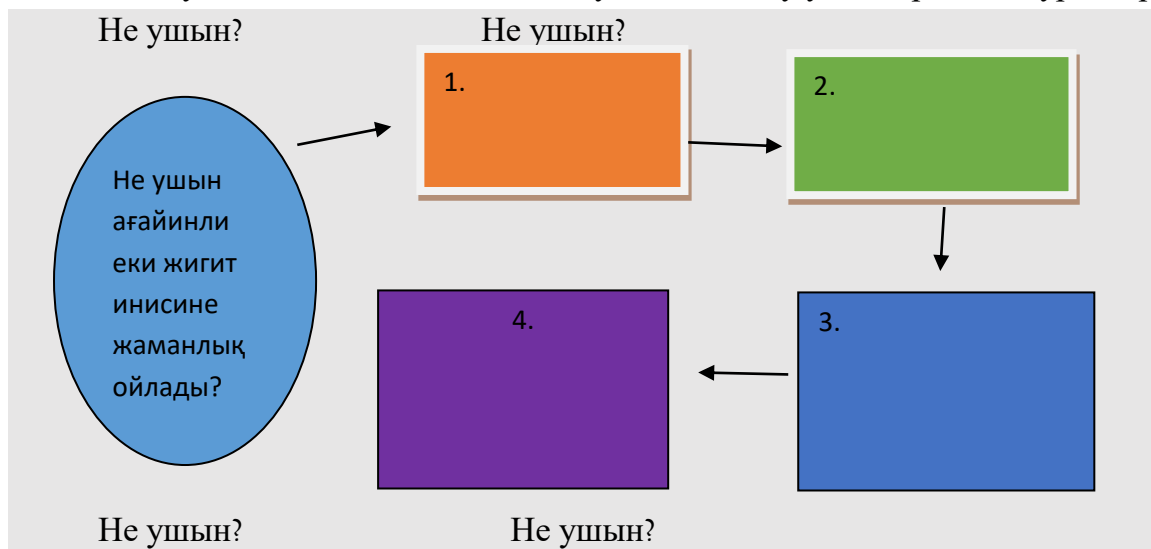
1-топар Ертеқ мазмунына жақын қандай нақыл-мақалларды билесиз?

2-топар “Биреўге гөр қазба, өзиң түсерсең»-деген нақылға жуўапты ертеқтен таўып оқың ғәм пикириңизди билдириң.

3-топар Әшкөзлер ертегинде не әшкараланады?

- Гәплерди текст мазмунына сәйкес келетуғын тәризде даўам еттириў.

Схема «Не ушын?» Машқаланы анықлаў, оны шешиў усыллары хәм қураллары.

Муғаллим бул усылларды өткеріў арқалы нәтийжели байланыс хәм өз-ара тәсирди шөлкемлестиріў ушын жуўапкер болып табылады, биргеликтеги хәрекетлерде избе-изликке ериседи хәм талқылаўдың конфликтке айланыўының алдын алады. Әдебият сабақларында “Жазыў орталық сәўбети”, “Интеллектуал хұжим”, “Жуўмақ” технологиясы, “Кластер”, “Аквариум”, “Брейнринг” технологиясы,

"Биргеликте үйрениў" ("Цооп-цооп"), "Ойлаң / жуп болып ислең / пикир алмасың", "Семинар - тартыстың роли" қусаған интерактив технологияларды қолланыў оқыўшылардың пикирлеў қәбилетин, аўызеки сөйлеў мәдениятын хәм жазба тилин раўажландырыў ушын үлкен әҳмийетке ийе.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЯТЛАР:

1. Йулдошев Қ. Адабиёт ўқитишнинг илмий-назарий асослари. Тошкент: 1996.
2. Лилов А. Коммуникативная функция литературы и искусства // В книге «Теории, школы, концепции». Художественная коммуникация и семиотика. Москва: Наука., 1986.
3. Костава М. Г. Филологический комментарий художественной прозы как средство развития устной речи учащихся: Дис. канд. пед.наук. М., 1989. 28 с.
4. Хусанбоева Қ., Ниёзметова Р. Адабиёт ўқитиш методикаси. (дарслик) – Ташкент., Баркамал файз мадиа., 2018., – 352 б.
5. Юсупов К.А. Ш.Сейтов прозасын таллаў усыллары. (Методикалық қолланба). – Нөкис, «Miraziz Nukus», 2017. – 4 б.т. – 64 бет.
6. Юсупов К.А. Академиялық лицейлерде қарақалпақ әдебиятын сабақтан тыс жұмыслар арқалы үйрениўдиң илимий методикалық мәселелери. (Методикалық қолланба). – Нөкис, «Miraziz Nukus», 2018. – 5 б.т. – 80 б.
7. Yusupov K.A. Qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw metodikası. Sabaqlıq. – Tashkent: Sano-standart, 2018. – 21 б.т. – 336 б.
8. Юсупов К.А. Академиялық лицейлерде қарақалпақ әдебиятын оқытыў методикасы. Монография. – Нөкис: Qaraqalpaqstan, 2019. – 7 б.т. – 112 б.
9. Юсупов К.А. Академик лицейларда қарақалпақ адабиётини ўқитиш методикаси (педагогика фанлари доктори (DSc) диссертацияси автореферати). – Нөкис, «Miraziz Nukus», 2021. – 4 б.т – 66 бет.
10. Yusupov K.A. Kórkem shıǵarmalardıń mazmunıń úyreniw metodikası. Oqıw qollanba. – Tashkent: Yosh avlod matbaa, 2021. – 23,75 б.т. – 380 б.
11. Юсупов К.А. Qánigelik hám pedagogikalıq ámeliyat. Oqıw qollanba.– Nókis: Ilimpaz, 2021. – 3.75 б.т. – 60 б.
12. Yusupov K.A. Arnawlı pánlerdi oqıtıw metodikası. sabaqlıq. – Tashkent: INNOVATSIYA-ZIYO, 2022. – 19 б.т. – 304 б.
13. Yusupov K.A. Qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw texnologiyaları. Oqıw qollanba. – Tashkent: INNOVATSIYA-ZIYO, 2022. – 9.3 б.т. – 144 б.
14. Юсупов К.А. Халмурат Сапаров дәретиўшилиқ жолы. «Әмиўдәрья» журналы, Нөкис, 1996. 3-4-саны, 54-60.
15. Юсупов К.А. Бердақ шығармаларын үйрениў усыллары. «Қарақалпақстан муғаллими» журналы, Нөкис, 1996. 1-2-саны, 12-15.
16. Юсупов К.А. «Айдос бий» дәстаны хәм тарийх. «Әмиўдәрья» журналы, Нөкис, 2000. 2-саны, 94-96

17. Юсупов К.А. (авторлар менен бирге) Оқыўшыларымыз пикир айтады. «Әмиўдәрья» журналы, Нөкис, 2000. 3-саны.
18. Юсупов К.А. «Айдос бий» дәстаны хәм тарийх. «Әмиўдәрья» журналы, Нөкис, 2000. 6-саны, 112-115.
19. Юсупов К.А. Хәзирги дәўир хәм Бердақ шайыр мийрасына көз қарас. «Әмиўдәрья» журналы, Нөкис, 2001. 2-саны, 126-128.
20. Юсупов К.А. Хәзирги дәўир қарақалпақ әдебиятында Айдос бий образы. ӨзРИАҚҚБ «Хабаршысы» журналы, Нөкис, 2001. 5-саны, 130-131.
21. Юсупов К.А. Хәзирги дәўир қарақалпақ әдебиятында Айдос бий образының өзгешеликтери. ӨзРИАҚҚБ «Хабаршысы» журналы, Нөкис, 2001. 6-саны, 138-139.
22. Юсупов К.А. «Шырашылар» романының көркем психологизми. «Әмиўдәрья» журналы, Нөкис, 2006. 6-саны, 112-115.
23. Юсупов К.А. ХХ әсирдеги қарақалпақ прозасында көркем психологизм мәселелери. «Муғаллим хәм үзликсиз билимлендирийў» журналы, 2007, 4-саны, 11-15.
24. Юсупов К.А. Ишки монолог хәм шеберлик. «Әмиўдәрья» журналы, Нөкис 2008. 1-саны, 113-116.
25. Юсупов К.А. Лирикалық прозада көркем психологизм. «Әмиўдәрья» журналы, Нөкис 2008. 2-саны, 124-127.
26. Юсупов К.А. Жазыўшылардың дәретиўшилиқ шеберлигин үйрениў методикасы. ҚМУ хабаршысы, 2009, 3-4-санлар, 126-129.
27. Юсупов К.А. И.Юсуповтың «Ўатан топырағы» шығармасының мазмунын үйрениў. ҚМУ хабаршысы, 2009, 3-4-саны, 46-49.
28. Юсупов К.А. Қарақалпақ әдебиятын интерактив методлар менен оқытыў усыллары. ҚМУ хабаршысы, 2011, 1-2-саны, 58-60.
29. Юсупов К.А. Қарақалпақ лирикасын изертлеўши алымның дәретиўшилигин үйрениў. «Муғаллим хәм үзликсиз билимлендирийў» журналы, 2012, 1-саны, 3-8.
30. Юсупов К.А. «Академиялық лицейлерде И.Юсупов дәретиўшилигин лекция түрлери менен үйрениў усыллары». ҚМУ хабаршысы, 2012, 3-4-санлар, 30-32.
31. Юсупов К.А. Жазыўшылар дәретиўшилигин үйрениў усыллары. «Әмиўдәрья» журналы, Нөкис 2012. 4-саны, 115-118.
32. Юсупов К.А. Қонысбай Камалов-қарақалпақ прозасын изертлеўши алым. «Әмиўдәрья» журналы, 2014, 1-саны, 82-91.
33. Юсупов К.А. Әдилбай Қожықбаев-қарақалпақ әдебиятын изертлеўши. «Әмиўдәрья» журналы, 2014, 6-саны, 123-128.
34. Юсупов К.А. Әдебияттануўда салмақлы орны бар алым. ҚМУ хабаршысы, №1, 2015, 132-136.
35. Юсупов К.А. Ш.Сейтов прозасында пейзаж хәм қахарман образын үйрениў мәселелери. ҚМУ хабаршысы, №2, 2015, 92-96.
36. Юсупов Қ. Оразбай Сәтбаев поэзиясының көркемлик өзгешеликтери. «Әмиўдәрья» журналы, №5, 2015, 77-87.

37. Konis A. Yusupov. Studying Forms of Teaching Karakalpak Poetry at Academic Lyceums. Eastern European Scientific Journal. Germany. Ausgabe, 3-2018. 72-75.
38. Юсупов К.А. Повышение интереса учащихся к литературе на основе анализа художественных произведений. «Наука и Общество» журнал, №2 2018, стр.32-34.
39. Юсупов К.А. Изучение внеаудиторных работ по каракалпакской литературе в академических лицеях «Наука и Общество» журнал, №3 2018, стр.36-38.
40. Юсупов К.А. Эбдимурат Атажановтың дөретиўшилиқ устаханасы. «Әмиўдәрья» журналы, №5, 2018, 68-75.
41. Konis A. Yusupov. Studying Karakalpak Poetry in Academic Lyceums by Various Methods in Class. Eastern European Scientific Journal. Germany. Ausgabe, 1-2019. 83-85.
42. Юсупов Қ. Толыбай Қабулов дөретиўшилигин үйрениў. Әмиўдәрья, №3, 2019, 55-64.
43. Юсупов К.А. Конысбай Камалов дөретиўшилигин үйрениўдиң гейпара мәселелери // Ilim ha'm ja'miyet. Нукус давлат педагогика институты журналы. Нукус, 2019. №4.
44. Юсупов К.А. Академиялық лицейлерде драмалық шығармаларды интерактив технологиялар менен оқытыў // Муғаллим хәм үзликсиз билимлендириў. – Нөкис, 2019. – №6/1. – Б. 4-8 (13.00.00. №20).
45. Юсупов К.А. Академиялық лицейлерде Т.Қабуловтың өмири хәм лирикасын үйрениў // Ilim ha'm ja'miyet. НДПИ журналы. – Нукус, 2020. – №1. – Б. 106-110
46. Юсупов К.А. Академиялық лицейлерде лирикалық шығармаларды таллаў // Қорақалпоқ давлат университети ахборотномаси. – Нукус, 2020. – №1. – Б. 181
47. Yusupov K.A. Scientific and theoretical foundations of teaching Karakalpak literature at academic lyceums // Journal of Critical Reviews. (ISSN 2394-5125). – Vol 7, Issue 7, 2020. – №1. – P.P. 349-354 (<https://www.scopus.com/sourceid/21100920227>).
48. Юсупов К.А. Академиялық лицейлерде Т.Қайыпбергенов дөретиўшилигин оқытыў методикасы // Ilim ha'm ja'miyet. Нукус давлат педагогика институты журналы. – Нукус, 2020. – №2. – Б. 100-103 (13.00.00. №3).
49. Yusupov K.A. Akademik litseylarda qoraqalpoq adabiyoti // Til va adabiyot ta'limi. – Тошкент, 2020. – №6. – Б. 40-41 (13.00.00. №8).
50. Yusupov K.A. Methods of teaching literary material at academic lyceums according to the program // Academicia. An International Multidisciplinary Research Journal (India). (ISSN: 2249-7137). – Vol. 10 Issue 5, 2020. – P.P. 1628-1634 (Impact Factor: SJIF 2020= 7,13).
51. Юсупов К.А. Академиялық лицейлерде Ө.Хожаниязов дөретиўшилигин үйрениў // Ilim ha'm ja'miyet. НДПИ журналы. Нукус, 2020. №1. – Б. 32-35.
52. Юсупов К.А. Академиялық лицейлерде прозалық шығармаларды таллаў // Қорақалпоқ давлат университети ахборотномаси. – Нукус, 2020. – №3. – Б. 304
53. Юсупов К.А. Изучение художественных произведений в академических лицеях // Til va adabiyot ta'limi. – Тошкент, 2021. – №3. – стр. 78-80 (13.00.00. №8).

54. Yusupov K.A. Curricula for teaching karakalpak literature. // *Academicia: An International Multidisciplinary Research Journal* <https://saarj.com>. Academicia ISSN: 2249-7137 Vol. 11, Issue 5, May 2021, Стр. 1069-1074. Impact Factor: SJIF 2021 = 7.492,
55. Yusupov K.A. Scientific and methodological problems of studying karakalpak literature. // *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)* <https://www.tarj.in>. ISSN: 2278-4853 Vol 10, Issue 5, May, 2021. Стр. 585-590. Impact Factor: SJIF 2021 = 7.699.
56. Юсупов К.А. Изучение творчества Чингиза Айтматова в академических лицах // *Til va adabiyot ta'limi*. – Тошкент, 2021. – №7. – стр. 52-53
57. Yusupov K.A., Seytjanov J.E. Problems of artistic psychologism in Karakalpak prose. *Philosophical Readings XIII.4* (2021), pp.2054-2060.2054 10.5281/zenodo.5584439.
58. Юсупов К.А. Научно-методических основы преподавания каракалпакской литературы. *International Scientific Journal Theoretical & Applied Science* p-ISSN: 2308-4944 (print) e- ISSN:2409-0085 (online) Year: 2021 Issue: 11. Pp. 362-371. .
59. Юсупов К.А. К.Алламбергенов. Педагог шайыр лирикасы ҳам тәлим-тәрбия мәселелери // *Ilm ha'm ja'miyet*. Нукус давлат педагогика институту журналы. – Нукус, 2021. – №4. – Б. 100-102. (13.00.00. №3)
60. Юсупов К.А. Өсербай Әлеўовтың лирикасын үйрениў. *Әмиўдәрья*, 2021, №4, Б. 63.
61. Юсупов К.А. Развитие устной культуры учащихся на уроках литературы // *Til va adabiyot ta'limi*. – Тошкент, 2022. – №1. – Б. 70-71 (13.00.00. №8).
62. Yusupov K.A. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida qoraqalpoq adabiyotini o'qitish masalalari // *Til va adabiyot ta'limi*. – Тошкент, 2022. – №2. – Б. 17-18.
63. Yusupov K.A. Teaching students the methods of artistic depiction in Karakalpak prose. // *Journal of Hunan University*. Vol. 49. No. 04. April 2022. Page - 590
64. Yusupov K.A. Methods of selection of Karakalpak Novels. // *Journal of Positive School Psychology*. (Scopus) Volume. 6, No. 4 (2022). Page - 26-30. ISSN: 7152-7159
65. Yusupov K.A. Learning Discussing the Epic Novels. // *Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching*. Volume 7 I March 2022. Page - 26-30. ISSN: 2795-739X.
66. Юсупов К.А. Обучение основам письменной речи учащихся. // «PEDAGOGS» international research journal. Volume-7, Issue-1, April-2022. – Стр. 176-181.
67. Yusupov K.A. Theoretical foundations of teaching Karakalpak literature. // *GALAXY international interdisciplinary research journal (GIIRJ)*. ISSN (E): 2347-6915. Vol. 10, Issue 5. May, (2022). PP. – 210-216.
68. Yusupov K.A. Qoraqalpoq adabiyotini o'qitish masalalari // *Journal of new century innovations*. (WSRjournal.com), Volume - 5, Issue - 6. May, (2022). PP. – 113-122.
69. Юсупов К.А. Изучение произведений писателя на уроках литературы. // *Международный научно-образовательный журнал «Образование и наука в XXI веке»*. Выпуск №26 (том 4), май, 2022. – Стр. 196-201.

70. Yusupov K.A. Methodologu for analyzing iyrical works in literature lessons. // Miasto Przysztości. (Impact Factor: 9.2). Vol. 26 (2022). Page - 200-208. ISSN: 2544-980X.
71. Юсупов К.А. Изучение творчества С.Мажитова в школе. // V Международный журнал научных исследований «Научный импульс». Выпуск №1 (том 1), 30 август, 2022. – Стр. 44-50.
72. Yusupov K.A. Methods of Teaching the Works of O.Satbaev in Schools. // Journal of intellectual prperty and human rights. Vol. 01Issue. September - 2022. Page – 44-53. ISSN: 2720-6882.
73. Yusupov K.A., Jiemuratova A.S. Develorment of Oral and Written Speech of Students in Schools. // Journal of intellectual prperty and human rights. Vol. 01 Issue. September - 2022. Page – 56-66. ISSN: 2720-6882.
74. Yusupov K.A. Problems of Teaching Korakalpok literature // Central asian journal of literature, philosophy and culture. Vol. 03 Issue: 10 - 2022. Page – 75-85.
75. Yusupov K.A. Ádebiyat sabaqlarında interaktiv texnologiyalar. //Международный научно-образовательный журнал «Новости образование: Исследование в XXI веке». Выпуск №6 (100), январь, 2023. – Стр. 38-46.
76. Юсупов Қ. Академик лицейларда Ажиниёз лирикасини ўқитишда кластер методини қўллаш. «Педагог кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлашнинг замонавий шакллари жорий этиш муаммолари», (Илмий –амалий конференцияси материаллари), Тошкент, 2009. 284-285.
77. Юсупов Қ. Академик лицейларда Ажиниёз лирикасини ўқитишда бурчаклар методи билан ўрганиш. «Олий ва касб-хунар таълими тизимида профессор-ўқитувчиларнинг малакасини ошириш жараёнини такомиллаштириш муаммолари», (Илмий –амалий семинар материаллари), Бухоро, 14-15-май, 2009. 133-136.
78. Юсупов Қ. Көркем шығармалардың мазмунун үйрениў методикасы. Миллий идентивлик ва оммавий ахборот воситалари. (Илмий мақолалар тўплами), Т. : «Юрист –медиа маркази», 2009. 48-51.
79. Юсупов Қ. И.Юсупов поэзиясын оқытыў усыллары. «НМПИ илим билимлендириў ҳәм тәрбия мәселелерин раўажландырыўдағы орны», (Республикалық илимий-теориялық конференция материаллары), Нөкис, «Қарақалпақстан», 2010, 185-187.
80. Юсупов К.А. Әдебияттаный илиминиң жан күйери еди... Илим ҳәм әдебияттың машақатлы жолларында. (илимий-әдебий ҳәм еске түсириўлер), Нөкис, 2012, 70-73.
81. Юсупов К.А. «Т.Қайыпбергеновтиң «Қарақалпақ қызы» романында пейзаж ҳәм қахарман образы». Хәзирги филология илимлериниң әхмийетли мәселелери. (Республикалық илимий-теориялық конференциясы мақалалар топламы, 1-бөлим), 2013жылы, 76-80.
82. Юсупов К.А. Әдилбай Қожықбаев-қарақалпақ әдебиятын изертлеўши. « Әдебиятшы - алым ҳәм устаз » ҚМУ, Нөкис , 2014, 125-133.

83. Юсупов К.А. Әжинияз шайырдың лирикасын оқытыуда интерактив методлардың қолланылыуы. «Қарақалпақ әдебиятының жарық жұлдызлары». (Илимий мақалалар топламы). Нөкис, «Қарақалпақстан», 2015, 42-46.

84. Юсупов К.А. Т.Қайыпбергеннің «Тәнхә өзіңе мәлим сыр» повестінде қахарман образын жасау ұсылы. «Қарақалпақ әдебиятының жарық жұлдызлары». (Илимий мақалалар топламы). Нөкис, «Қарақалпақстан», 2015, 42-46.

85. Юсупов Қ.А. Академиялық лицейлерде Т.Қайыпбергеннің прозалық шығармаларын оқыту ұсыллары. «Хәзирги филологиясының әхмийетли мәселелери» атамасындағы республикалық илимий конференция материаллары топламы. – Нөкис: Қарақалпақстан, 2019, – Б. 50-52.